

[Poulsgaard]

gen steder, men var nødt til at bide i det sure æble og gå ned i indtægt selv. Jeg synes, det er for dårlig en lovgivning.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er meget glædeligt, at retsudvalget fik gennemarbejdet denne vigtige lovgivning, sådan at vi kan få gennemført også registerlovgivningen sammen med de øvrige betydningsfulde love, der gennemføres i denne samling inden for retsområdet.

Jeg synes, der er gjort et meget stort arbejde. Det går jo helt tilbage til den konference på Marienborg, som var optakten til den lovgivning, vi kunne komme med, men man har jo i mange debatter her i Folketinget efterlyst en revision og en fornyelse af registerlovgivningen.

Formålet med denne lovgivning er det ikke svært at finde. Det er en beskyttelseslovgivning, og det, vi vil beskytte, er privatlivets fred. Det er noget meget vigtigt og betydningsfuldt, og jeg er enig i den opfattelse, der blev gjort gældende før: at dette er et vigtigt fremskridt i den henseende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 20 uden for betænkningen af justitsministeren, ændringsforslag nr. 1-3 i betænkningen, ændringsforslag nr. 21 uden for betænkningen af justitsministeren, ændringsforslag nr. 4-10 i betænkningen, ændringsforslag nr. 22-25 uden for betænkningen af justitsministeren, underændringsforslag nr. 12 og 13 i betænkningen, ændringsforslag nr. 11 i betænkningen, således ændret, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 14-17 i betænkningen og ændringsforslag nr. 26 og 27 uden for betænkningen af justitsministeren vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 18 i betænkningen forkastedes, idet 28 stemte for, 104 imod.

§ 2 med de foretagne ændringer, ændringsforslag nr. 28 uden for betænkningen af justitsministeren, ændringsforslag nr. 19 i betænkningen, § 3, således ændret, og § 4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 194:

Forslag til lov om afgift på offentlig omsætning af bildende kunst.

Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.
(Fremsat 12/2 87. Første behandling 18/3 87. Betænkning 27/5 87).

Der var stillet 12 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 13 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

13) Anden behandling af lovforslag nr. L 195:

Forslag til lov om ændring af lov om op-havsretten til litterære og kunstneriske værker.

Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.
(Fremsat 12/2 87. Første behandling 18/3 87. Betænkning 27/5 87).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Søren Hansen (S):

Lovforslagets formål er både godt og rigtigt, det understregede vi ved førstebehandlingen, men dermed er sagen desværre ikke afgjort, fordi det ved den meget langvarige behandling i kulturudvalget har vist sig, at forslaget er behæftet med en meget stor usikkerhed og med en masse uløste problemer.

[Søren Hansen]

Det beklager vi. Det havde været fint, hvis det kunne have været gennemført allerede nu. Men trods mange spørgsmål og trods to eller flere samråd med ministeren har det ikke været muligt at få afklaret den usikkerhed, som bør fjernes, før endelig vedtagelse sker.

Bl.a. vil jeg gerne hæfte mig ved den usikkerhed, der er vedrørende sammenhængen mellem provenuet og administrationen. Et af budene har været, at der ville være et provenu på omkring 5 mill. kr., og budet på de administrative omkostninger ligger på 3-4 mill. kr. Hvis det er rigtigt, er der noget, der bør rettes.

Men som sagt, formålet med forslaget er rigtigt og vigtigt, og derfor er vi med til at opfordre kulturministeren til at forberede et lovforslag med samme formål, men uden al den usikkerhed, der er knyttet til dette forslag.

Jeg vil til sidst hæfte mig ved behovet for, at man med et kommende forslag får støttet især de unge og de yngre kunstnere, for det er der udpræget behov for.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg er meget enig i hr. Søren Hansens udtalelser. Arbejdet i udvalget har også vist, at der er meget stor enighed om, at det er nødvendigt at forbedre de unge kunstners vilkår, det er der slet ingen tvivl om. Ministeriet og ministeren har været beredvillige, ministeren er kommet til mange samråd, der har været stillet mange spørgsmål, og alle har ønsket, at der kunne findes en løsning, men vi må erkende, som også ministeren siger det, at der er så mange løse ender, og da det er ret indviklede spørgsmål, der skal afgøres, er vi ikke, føler vi, i dag på et sådant stadium, at vi kan vedtage lovforslagene, som de foreligger formuleret her. Vi mener, det er meget positivt, når ministeren siger, at man vil arbejde med sagen og prøve til efteråret – naturligvis uden at man kan give en endelig garanti for det – at komme frem til en løsning, således at vi kan give de unge kunstnere – det er jo især de unge og mere ukendte kunstnere, det drejer sig om – en forbedring af deres vilkår; det vil absolut ikke være urimeligt.

Men som lovforslagene foreligger i dag, må vi sige, at vi desværre ikke kan støtte dem.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg er også lidt ked af at måtte stå her i dag og være temmelig afvisende, for jeg synes også, da jeg så disse forslag, og da vi behandlede dem ved første behandling, at det principielt var gode forslag. Det er en god idé at sikre kunstnere, der stadig lever, en eller anden form for indtægt ved videresalg af deres værker. Det er også en god idé, at de ikke skal have alle pengene, men at nogle af dem lægges hen i en fond, som så bruges til indkøb af billedkunst, til legater til unge kunstnere osv.

Men jeg synes nok, at det under udvalgsarbejdet er blevet afsløret, at selv om dette er godt i tanken, er det ikke særlig godt i praksis. De deputationer, vi har modtaget, har i hvert fald overbevist mig om, at dette simpelt hen vil drukne i administration, i bureaukrati, og det kan ikke være meningen.

Provenuet ved det hele er kolossalt usikkert. Som det ser ud i dag, vil i hvert fald den bureaukratiske del komme til at sluge en meget stor del af det. Jeg synes, man måtte kunne finde frem til enklere måder at støtte kunstnerne og kunsten på.

Med de ændringsforslag, som hr. Bernhard Baunsgaard har stillet under udvalgsbehandlingen, har han forsøgt at rette op på forslaget og klargøre det noget. Det synes jeg da også er lykkedes, og derfor vil vi undlade at stemme vedrørende disse ændringsforslag.

I øvrigt vil jeg sige, at jeg også håber, at ministeren til efteråret vil komme med et forslag efter nogenlunde de samme principper, men jeg håber, at det bliver til at administrere, at vi ikke kommer i den situation, at vi ikke får orienteret godt nok om det, at vi ikke får involveret de parter, som dette også vedrører, i en diskussion om, hvordan det bedst kan udformes.

Vi har meget dårlige erfaringer, og jeg tager gerne noget af skylden på mig for den sidste ændring af ophavsretsloven, hvor vi jo skulle sikre, at fællesantenneanlæg betaler et vederlag for benyttelsen af udenlandske tv-programmer. Man fik ikke orienteret fællesantenneforeningernes medlemmer ordentligt, og jeg tror også, vi fik lavet en lovgivning,

[Ingerlise Koefoed]

som vi ikke selv helt kunne overse. Resultatet er blevet en kolossal storm på alle folketingsmedlemmerne og en ikke uberettiget mistillid til den lovgivning, vi har lavet.

Sådan noget vil jeg i hvert fald ikke risikere én gang til, og derfor synes jeg, det er vigtigt, at forslaget bliver langt klarere og langt nemmere at overse for alle parter, før det vender tilbage.

Bernhard Baunsgaard (RV):

De to lovforslag, nr. L 194 og nr. L 195, drejer sig om helt nye områder, det indrømmer jeg blankt.

Der var ved førstebehandlingen af de to lovforslag udbredt sympati for formålet undtagen fra Fremskridtspartiets side. Særlig udtalt var sympatien hos Socialdemokratiet og SF, og jeg havde til det sidste håbet, at de to partier ville fastholde sympatien og lade den omsætte i handling, men sådan gik det ikke.

Jeg gentager – det skal der ikke være nogen tvivl om – at det var helt nye områder, og at det var vanskeligt at få tilstrækkelig gode og klare oplysninger fra systemet. Alligevel havde jeg håbet, at vi fik det igennem. Man må ikke være så bange for at prøve noget nyt, at man af frygt for, at der måske – måske – sker en fejltagele, slet ikke tør prøve.

Jeg vil gerne til belysning af de vanskeligheder, der især blev fremført af fru Ingerlise Koefoed, fremføre følgende:

I mere end 40 år har man i Norge haft en lovgivning som den, vi har foreslået i lovforslag nr. L 194, en 3 pct.s afgift af al omsætning af billedkunst. Den har ikke voldt de store vanskeligheder. Provenuet har været mellem 3 og 4 mill. kr. I Norge er disse penge blevet brugt til almindelig støtte for ældre kunstnere, en slags alderdomsforsikring, kan man vel sige. Jeg tror, at vores system er lige så godt som det norske, og at der derfor ville komme et rimeligt provenu ud af det.

I de beregninger, vi fik tilsendt fra Skatteministeriet, var der ikke taget hensyn til, at alle de virksomheder, der skulle betale denne almindelige omsætningsafgift af alt billedsalg, i forvejen var momspligtige, og at forskellen på administrationen derfor retfærdigvis måtte være forskellen mellem de penge, man brugte i dag, og dem, man kom til at bruge, når det blev mere kompliceret. Anslå-

et kan det vel være ca. 1.000 kr., og da man skulle undersøge 500 virksomheder om året, når man besøger dem hvert 4. år, ville det blive en ekstra udgift til administration, ikke, som det har været nævnt, på millioner, men derimod på en halv million kroner. Sådan tror jeg det var kommet frem.

Men disse betænkeligheder om den meget dyre administration vejede altså tungt hos Socialdemokratiet. Det er da godt, at Socialdemokratiet har den indstilling, blot beklageligt, at det rammer denne lov.

Lovforslag nr. L 195 drejer sig om anerkendelsen af kunstnerens ophavsret til det værk, han har skabt. Der er for mig – det vil jeg gerne understrege – ingen forskel mellem sikringen af en patentrettighed hos en ingeniør eller en anden opfinder og dette, at man godkender ophavsretten hos en kunstner. Jeg synes, de to ting helt kan sidestilles.

For billedkunst af enhver art skulle ophavsretten give sig udtryk i, at der blev betalt 3 pct. af salgssummen ved alle salg bortset fra det første, hvor kunstneren selv står som sælger.

I Bruxelles-teksten, der blev formuleret i 1946, tales der om følgeretten. Den er godkendt af Danmark, og den er gennemført i andre lande, i Belgien, i Vesttyskland, i Frankrig. Jeg synes, og det synes den radikale gruppe, at det var på tide, at vi tog konsekvensen af, at vi har anerkendt følgeretten, og i dag, 40 år efter, gennemførte den i Danmark.

Det var et nyt område; derfor var der ikke mange erfaringer at bygge på her i Danmark. Vi havde fra radikal side gennem et ændringsforslag sat en prøvetid for dette nye, netop for at imødegå indvendingerne om, at det var usikkert, hvad vi gjorde. Netop fordi det var nyt, kunne vi tage loven op, når der var gået to år, og rette de fejl, der måtte være.

Det bedrøver mig, at Socialdemokratiet lod betænkelighederne få overmagt i forhold til dette at hjælpe en gruppe, der i den grad er ilde stedt. Vi husker vel alle billedhuggeren, der i desperation sprængte sit værk i stykker.

Vi mener fra radikal side, at begge love er nødvendige for at sikre kunstnerne. Vi kan ikke nøjes med følgeretten. Vi må have den almindelige afgift med. Fru Ingerlise Koefoed talte også om dette, for de kunstnere,

[Bernhard Baunsgaard]

der er allermest i klemme, er de unge, og det er jo ikke deres billeder og deres værker, der indbringer de store summer, når de sælges videre.

Der er ikke noget sikkerhedsnet for kunstnere. Kunstnere er i mange henseender at sammenligne med selvstændige. Som de selvstændige må de i meget høj grad arbejde på egen risiko, men de selvstændige har dog mulighed for, hvis deres forretning går ned, at få arbejdsløshedsdagpenge. Denne mulighed eksisterer ikke for kunstnerne. Dagpenge eksisterer ikke for dem. Derfor må vi have den almindelige afgift med, så vi kan hjælpe de unge.

Nu er det hele blevet forsinket. Det er blevet forsinket formentlig et år, for vi må jo nok imødesee, at efterårssamlingen går helt og aldeles med valgdøftelser og vedtagelse af finansloven.

Jeg håber, at andre partier vil støtte os, når vi genfremsætter vores forslag i næste samling. Kunstnere af enhver art er samfundets eneste mulighed for at gnave løs af de eksisterende fordomme, så vi kan skabe et bedre og mere menneskeligt samfund i overensstemmelse med den natur, vi alle er så afhængige af.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Den går ikke, hr. Bernhard Baunsgaard! Der er ikke for to øre mindre sympati nu ved anden behandling, end der var ved første behandling. Hvis man skulle have opnået vores støtte, måtte forslagsstillerne have sørget for, at forslaget blev administrativt muligt at gennemføre, blev administrativt muligt at leve med og ikke åd sig selv op i administrative omkostninger.

Det problem har vi ikke kunnet få løst, til trods for at udvalget har gjort, hvad det kunne, eller vi har gjort, hvad vi kunne for at få klaret de problemer, sådan at vi kunne have fået det vedtaget her ved anden og tredje behandling. Vi havde gerne set det. Sympatien mangler som sagt ikke. Det var også mine første ord her ved andenbehandlingen, men usikkerheden er ikke blevet fjernet, desværre kun.

Må jeg sige, at der er andre metoder til at sikre den unge og den spirende kunst end dette forslag, som først og fremmest vil gav-

ne, helt rimeligt, de etablerede, de store kunstnere. Direkte støtte til indkøb af kunst, en indtægtskasse for kunstnere osv., vil være langt mere virksomme midler. De skal sættes ind for at løse hovedproblemet. Her vil vi løse et vigtigt hjørne af problemet, men altså ikke med den administrative facon, der er lagt for dagen.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg er selvfølgelig enig med hr. Bernhard Baunsgaard i, at kunstnerne er en gruppe, der i høj grad fortjener støtte og hjælp og opmærksomhed fra samfundets side, men jeg er ikke enig i, at man tjener dem bedst ved at lave en lovgivning, der er så indviklet, at det skaber en vis aversion i de kredse, hvor man skulle give dem de afgifter, sikre dem de afgifter.

Derfor efterlyser jeg et klarere forslag, og jeg ville sådan set være glad for, om vi kunne få det ind i den sammenhæng, der hedder: hvilke kunstnere er det egentlig, der har det dårligst? Er det altid kun de unge? Er der ikke mange ældre kunstnere, der også har en meget lav gennemsnitsindtægt? Jeg ville meget gerne se et forslag om en indtægtsløshedskasse for kunstnere. Jeg ville gerne se en oversigt over, hvordan det ligger med gallerier og auktioner og sådan noget, hvilke penge der egentlig kommer ind fra dem. Jeg vil gerne se et forslag om vederlag for offentlige udstillinger.

Jeg vil også gerne se en eller anden form for følgeretligt forslag, som efter min mening ikke skal være rent følgeretligt, fordi det ikke kan være meningen – det er det heller ikke med det her forslag – at de kunstnere, der sælger for de allerhøjeste priser, også skal have den allerstørste glæde af følgeretten. Alt det og meget mere vil jeg gerne se i sammenhæng.

Jeg vil gerne i sommerens løb prøve at få indhentet erfaringer med den norske ordning, så vi kan se, hvordan den har forløbet, hvilke ændringer der måske er sket med den undervejs, hvordan den har været at administrere.

Alt det er jeg enig i at vi skal gøre noget mere ved, og alt det opfordrer jeg også kulturministeren til at se på i løbet af somme-

[Ingerlise Koefoed]

ren, så vi kan få et forslag her, når vi mødes igen.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg kan kun gentage, at jeg til det sidste havde håbet, at et flertal i Folketinget ville vise det vovemod, det var at godkende kunstnernes ophavsret. Jeg har bøjet mig for indvendinger fra udvalgets side, når det f.eks. gælder begrænsningen af ophavsretten. Men jeg har aldrig set en begrænsning af patentretten, at det var for meget, hvis en opfinder fik mange penge ud af en patentret, og for mig er en ophavsret at ligestille med patentret.

Jeg har bøjet mig for det og har stillet et ændringsforslag om, at der også må være en grænse opad for, hvor meget man får i kraft af ophavsretten.

Vi kan naturligvis drøfte, da forslaget ikke kommer igennem nu, om det er rimeligt at begrænse ophavsretten, mens patentrettigheder ikke er begrænsede. Det tager jeg gerne i sommer.

Måtte jeg derefter sige, at jeg tror ikke et øjeblik på, at kunstsætningen i Danmark ikke er meget større end i Norge. De tal – det gjorde jeg udtrykkelig opmærksom på ved førstebehandlingen – vi har for, hvad det indbringer i Norge, 3–4 mill. kr., er forældede, for der er sket en udvikling i Norge. Jeg tror snarere, at det provenu, vi skulle regne med, var 10 mill. kr., ikke 5 mill. kr., men et eller andet sted mellem 5 og 10 mill. kr. bliver det helt sikkert.

Jeg mener, som jeg sagde i mit første indlæg i dag, at det administrativt var muligt at få det til at virke uden de helt store omkostninger, fordi man i forvejen bruger så mange penge på at kontrollere netop disse virksomheder.

All right, nu kan vi tygge videre på det i sommer, og jeg skal anmode om, at forslaget bliver sendt tilbage til videre behandling i udvalget.

Ministeren for kulturelle anliggender (H. P. Clausen):

Jeg skal ikke forlænge debatten, for vi har jo i kulturudvalget haft lejlighed til at drøfte hr. Bernhard Baunsgaards forslag på de Radikales vegne meget grundigt. Jeg må give de

ordførere ret, som har sagt, at denne behandling har vist, at der endnu er så mange løser og så megen usikkerhed omkring forslaget, at det vil være urimeligt at gennemføre det på indeværende tidspunkt.

Jeg er ikke uenig i – det sagde jeg også ved første behandling af forslaget – at intentionerne er gode. Billedkunstnernes rettigheder trænger til at forbedres, og vi har jo også haft et ophavsretsudvalg siddende, som har afgivet en betænkning, som på billedkunstområdet giver nogle muligheder for, at vi kan komme med forslag om en forbedring af billedkunstnernes ophavsretlige vilkår. Jeg mener, det er i den forbindelse, de problemer om følgeret, som ligger i dette forslag, må ses.

Jeg har i udvalget givet tilsagn om, at jeg i forbindelse med det forslag om ophavsretproblemet på edb-området, som skal fremlægges i næste samling, gerne vil tage spørgsmålet om billedkunstnernes ophavsret op og overveje, om det kan kombineres med et forslag med det sigte, dette forslag har.

Jeg mener, at når man tager disse ting op, skal man gøre det sådan, at man får etableret et flerstrengt system til støtte for billedkunstnerne, til sikring af deres rettigheder med samme udgangspunkt, som vi i øvrigt har i ophavsretten, at vi sikrer rettighederne og så må de forvaltes af kunstnerne selv, som vi kender det på musikområdet, som vi kender det på biblioteksområdet, som vi kender det på andre områder, hvor man arbejder med en sikring af den ophavsret, man tillægger de enkelte ophavsmænd på de forskellige områder.

Når man pålægger nye afgifter, skal man naturligvis i høj grad have sikkerhed for, at formålet nås, men også for, at provenu og omkostninger står i et rimeligt forhold til hinanden, og at man ikke opnår uønskede sidevirkninger. Jeg mener bestemt, at en lang række af de berørte, som har henvendt sig både til kulturudvalget og til mig, har peget på så mange problemer i den forbindelse, at det må være rimeligt, at en videre behandling af disse problemer foretages i et tæt samarbejde med dem, der er berørt af det, vi her har med at gøre.

Jeg vil godt i den forbindelse, hvor jeg taler om et flerstrengt system inden for det ophavsretlige område, til fru Ingerlise Koefoed sige, at vi er meget vel i regeringen klar

[Ministeren for kulturelle anliggender]

over de mange problemer, som består specielt for billedkunstnere, men også for andre kunstnere på en lang række områder. Arbejdsministeren og jeg er ved at nedsætte et udvalg, som skal arbejde med problemerne omkring det, man kan kalde en indtægtsløshedskasse i mangel af en arbejdsløshedskasse på dette område. Vi er i gang med et udredningsarbejde omkring kunstnerens forhold til det sociale bistandssystem.

Der er en lang række ting undervejs, så jeg tror, at vi, når vi kommer til efteråret, kan nå et betydeligt stykke af vejen. Men jeg er enig med de ordførere, som har sagt, at forslaget på grundlag af tidspunktet og den form, det har, ikke er egnet til at blive gennemført nu.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Som jeg sagde tidligere i dag om disse lovforslag: sympati skorter det ikke på, heller ikke fra regeringspartiernes side, og jeg kan vel oven i købet sige: især ikke fra ministerens side.

Jeg kan sagtens tilgive en konservativ, at man er meget betænkelig ved at slå ind på helt nye veje. Det, der har bedrøvet mig i særlig grad, var, at Socialdemokratiet heller ikke turde det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om afgift på offentlig omsætning af bildende kunst. (Lovforslag nr. L 194).

Ændringsforslag nr. 2, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 3 og 4, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 5 om indsættelse af en ny paragraf efter § 2, ændringsforslag nr. 6 og 7, § 3, således ændret, ændringsforslag nr. 8-10, § 4, således ændret, § 5, ændringsforslag nr. 11 og 12 om indsættelse af to nye paragraffer og ændringsforslag nr. 1 angående titlen

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om oplysningsretten til litterære og kunstneriske værker. (Lovforslag nr. L 195).

Ændringsforslag nr. 1-4, § 1, således ændret, og ændringsforslag nr. 5 om indsættelse af en ny paragraf

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af lovforslag nr. L 179:

Forslag til lov om ændring af selskabsskateloven, ligningsloven og lov om særlig indkomstskat m.v. (Medarbejderaktier m.v.).

Af ministeren for skatter og afgifter (Foi-ghel).

(Fremsat 21/1 87. Første behandling 19/2 87. Betænkning 27/5 87).

Der var stillet 11 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 15 og 16 opførte sager, nemlig:

15) Anden behandling af lovforslag nr. L 180:

Forslag til lov om ændring af lov om aktieselskaber, lov om anpartsselskaber, lov om forsikringsvirksomhed og lov om banker og sparekasser m.v. (Ændring af grænsen for medarbejderrepræsentation).

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).